

בס"ד

ערש"ק ראה תשפ"ו

"ראשי פרקים"

קן ציפור – מט"ט

עבודת ה'

שאר עניינים

שיעורים הנאמרים מפ' מזה"ר

ר' אברהם צבי קלוגער שליט"א

ביהמ"ד "נזר ישראל" בית שמש

יו"ל ע"י מכון "פאר ישראל"

ראשי פרקים

קן ציפור – מט"ט

ראשי פרקים

קן ציפור – מט"ט

מלאך מט"ט

חיה עוף

עוד יש להקדים, דהנה בכללות המושג מלאך היינו שעושה שליחות, ומלאך מט"ט הוא סוג שליח שנשאר כאן למטה במקום השליחות, פי' שהוא תמיד במצב של הירידה מאצילות לבי"ע, בבחי' הנהגת התחתונים. והיינו כי בעולם הגשמי רואים ב' סוגי שליחים, יש שליח שנשלח לעשיה מסוימת ומיד חוזר למשלחו, ולפעמים נשלח לזמן ארוך יותר, ויש שליח שנשלח לאיזה מקום להיות ממונה על דבר מסוים, וממילא מתארך הזמן מאד עד חזרתו. וכמו כן במלאכים, יש שעושים שליחותם וחוזרים, אבל המלאך מט"ט מהותו להיות שליח הממונה למטה, בבחי' שהנהגה היא על ידו.

*

קן צפור משה רבינו

ובהסתכלות כללית יובן, שעוף היורד למטה להטיל ביצים, מובן בפשטות שזה נראה כירידה לעוף (במידת מה), כי מקום העופות הוא רק באויר ולא למטה, וכאן האם יורדת לצורך בניה. ומשם יובן ההבנה על מלאך מט"ט מדוע הוא נקרא 'קן צפור' (תיקו"ז נח: בענין מצות שילוח הקן), כי הוא היורד לבני אל חי ומנהיגם בימות החול, שהוא כעין עוף המטיל הביצה.

ושאר המלאכים הם כסתם 'עופות' הטסים באויר ממקום למקום, כיון שכל מהותם שליחות ממקום למקום ואין להם מקום בארץ, אך המלאך מט"ט הוא בבחי' קן

להבין סוד 'קן צפור', הנה, חיה - מקומה על הארץ, ועוף - מקומו באויר, כפשוטו, ואע"פ שלכאורה גם העוף צריך לנוח על איזה מקום גבוה, שמזה נראה לכאורה שלמעשה מקומו על הארץ, שהרי יש לו מקום ששם הוא נח מעפיפתו, באמת אינו כן, אלא כשמו כן הוא, 'עוף' מלשון עפיה, שמהות מקומו האמיתי הוא באויר בין שמים וארץ, ודו"ק.

ומובן, שכל מקומו הוא **מעל** הארץ, ולכן אפי' כששובת מעפיפתו מ"מ אינו נח אלא על גגי הבתים או על האילנות וכו', במקום הגבוה הרבה מן הארץ. ואם תראה אותו שהוא יורד למטה, על כרחך אינו אלא לחפש אוכל, והיינו במקום שאין אילנות עם פירות בגובה וכדו', אז הוא מוכרח לרדת למטה, ולכן נראה לבני אדם הדורים בתוך הישוב במקומות שאין שם אילנות, שהעופות מסתובבים הרבה על הארץ, קרקע עולם, והבחן שבמקומות שיש להם גינות ושדות ופרדסים שם אינו כן, אלא אז כמעט שאינם נמצאים על הארץ.

[וכן] מבואר בגמ' (חולין סג.) שאם ישב על הארץ העוף הנקרא 'רחם' וישרוק אז יבוא המשיח, ומבואר מזה שלא שכיח כלל שעוף ישב על הארץ, וכשיושב על הארץ אז הוא סוד 'קן צפור' המונח על הארץ, כדלהלן, וז"ס המשיח היושב בהיכל קן צפור].

*

ראשי פרקים

קן ציפור – מט"ט

בניה, משא"כ בשילוח הקן נאמר "ואת הבנים תקח לך", ואכמ"ל.

*

נשמות

כמו שידוע שכל הנשמות מתחלקים לב' בחינות, קין והבל. כן מובן שאפשר לכנות זאת באופן אחר שכל הנשמות מתחלקים לב' בחינות, חיה או עוף, ופשוט.

והיינו שיש נשמה שהיא בחי' חיה, ויכונה ששורשה יחודא תתאה, בחי' ארץ (גשמי בערכין), וכמובן שיש לה גם שייכות ליחודא עילאה, להתעלות ולחפש הרוחני, אך עיקרה בארץ, ולכאורה בפשטות זהו נשמת קין, כי 'קין' מלשון 'קן', שה'קן' במהותו קבוע למטה בארץ ואינו מטלטל. ומאידך יש נשמה שהיא בחי' עוף, היינו שהיא תמיד 'עפה באויר' ומתקשה 'לרדת לקרקע', ויכונה ששורשה ביחודא עילאה, בחי' שמים (רוחני בערכין), ופשוט שגם נכלל בה יחודא תתאה, אך עיקרה בשמים למעלה, והוא נשמת הבל.

[וזהו] הנרמז בדברי חז"ל, שמחלוקת קין והבל היה סביב תאומתו של הבל (בר"ר כב, ז), ויתרו שהוא קין החזיר את צפורה שהיא תאומתו של הבל למשה שהוא הבל (שער הגלגולים הקדמה לו), ויתפרש, שקין הוא בחי' 'קן' שהוא על הארץ, והבל הוא בחי' ה'ציפור' שבאויר, ויתרו הוא הקן, ושלח מאתו את צפורה השייכת למשה שהוא בבחי' עוף, ודו"ק].

*

מט"ט - מטה

הלשון מט"ט, מבטא לשון 'הטיה', כמו אילן או ענף ה'נוטה' מרשות היחיד לרה"ר וכדו', וזהו ג"כ פשטות המשמעות 'מטה', בבחי' 'ראשי המטות' הנוטים אל העם ומנהיגים אותם להטותם לטוב, ובזה יובן

צפורי, שיורד למטה ונשאר שם לצורך שליחותו, לרבוץ על הבנים.

וירידה זו היא בבחי' יחוד והשפעה של מוחין דקטנות בבחי' רביצה וירידה אל הביצים שלמטה שהם בקטנות, וזה מתבטא בהנהגה ע"י מט"ט, וצריך לשלח את האם שתשוב לפרוח באויר לעלות למקומה להזדווג בבחי' גדלות (עיי' שער המצוות פ' כי תצא מצות שילוח הקן), שאז תהיה ההנהגה מצד השכינה במקומה באצילות.

ולפי"ז יובן שמשה רבינו באמרו "אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה" (שמות לג, טו), שלא רצה שיהיה ההנהגה ע"י מלאך מט"ט (כמו שפירש רש"י שם), בזה קיים בחי' מצות שילוח הקן.

משה צפורה

ובזה יובן הקשר של משה רבינו עם מלאך מט"ט (כידוע שה'מטה' של משה הוא סוד מט"ט), ואכמ"ל, שזה היה עסקו להרים את ישראל למעלה מהנהגת מט"ט, כי דייקא משה לקח לזווגו את צפורה בת יתרו, שאחד משמותיו של יתרו הוא 'קיני', לשון 'קן', נמצא שהזדווג עם 'צפרה' בת 'קיני' - 'קן צפור', ומשם הקשר שלו לבחי' מט"ט, שזהו המטה שלקח מרשות יתרו בעת שנשא את צפורה (כדאיתא בפדר"א פל"ט), ואח"כ פירש מצפורה וזכה להיות 'בעלה דמטרוניתא', ומשם היה לו הכח להתפלל על ישראל שלא יהיו תחת 'קן צפור', אלא בדרגת יחוד קוב"ו באצילות, ופשוט.

*

צפורה אחר שלוחיה

המשמעות בזה ש'שילח' משה את 'צפורה' בהליכתו למצרים עם בניה, שהיו אז מיד אחר המילה, בבחי' ביצים ואפרוחים, היינו ממש כמו בחי' שילוח הקן. אע"פ שיש חילוק שהרי שם שילחה עם

יוסף, עוף

מובא בספרים - 'יוסף גי' עוף'. והיינו כי יוסף הוא הוריד את יעקב ובניו למצרים, ושוב עלו ממצרים עם ארונו של יוסף, וזהו ממש כמו ב' הבחי' שיש בעוף, שלפעמים היא יורדת למטה בגלות לרבוץ על האפרוחים, והוא בחי' 'כד' בחי' אבילות, שהפסידה מעלתה שהיתה תמיד מעופפת באויר, ושוב היא מעופפת בגאולה בבחי' 'חד', והיינו בשילוח הקן "בשלח פרעה את העם", שאז "ויקח משה את עצמות יוסף", [והכל דייקא ע"י יוסף שהוא היסוד בחי' מט"ט, שהוא הנשלח לרבוץ למטה כנ"ל, ושוב עף למעלה בחי' יסוד חי'].

גם רומז זה על מ"ש (בראשית נ, כ) "אתם חשבתם לרעה" - בחי' 'כד', ושוב הסימן השני - 'חד', בחי' התעלות והתחזקות, היינו מה שאמר יוסף להם, "אלקים חשבה לטובה", דהיינו 'חד'.

*

מלאכים - אל

בשמות המלאכים יש כמה וכמה רמזי שמות. ויש מהם שסיום שמותם עם תיבת 'אל', כמו מיכאל, ויש מהם שהסיום 'יאל', כמו גבריאל, ובכללות השם 'אל' מבטא שליחות גבוה ממרום, מבחי' שם 'אל' 'אלוה' 'אלקים' וכדו'. וכן גם בכללות השם 'מלאך', יש בו אתון 'אל'. ויש מהמלאכים שסיום שמם עם תיבת 'רון', וזה מבטא שמהותם שירה ורינה (והיינו ההיפך מהשם א"ל המבטא שליחות שנשלחים מלמעלה, כי רינה היא שיר ושבח העולה מלמטה למעלה). ויש גם מלאכים שמסתיים שמם באותיות 'יה'.

(ואכמ"ל).

*

שהמלאך מט"ט, משמעותו ש'נוטה' מהשמים לארץ, פי' מאצילות לבי"ע, ועל ידו הוא ההנהגה למטה, בחי' ראשי המטות, שע"ז הוא 'מטה' מרע לטוב למטה בבי"ע, (כי שם בבי"ע יש מקום לשני הצדדים וצריך להטות לטוב).

*

מט"ט - ט

אחר מ"ש משמעות שמו של מלאך מט"ט, המבטא לשון הטיה ונטיה בשליחתו לבי"ע, יתפרש בזה בכללות המושג - למעלה ול'מטה', והיינו שכל ירידה 'למטה' נחשבת כ'נטיה' בערך ויחס העליון, אלא ש'נטיה' היא ברוחב ו'למטה' היינו באורך וגובה, אבל שניהם הבנה אחת, שנוטה לחוץ או יורד למטה, וכ"ז מתבטא בשמו של המלאך מט"ט, שהוא לשון נטיה למטה. [וכידוע מ"ש חז"ל (הקדמת הזהר ג.) על האות ט, "טובך סתים וצפון בגוון", שצורת הטיה היא שיש לה נטיה מגגה לכיוון מטה בתוך האות, וזה מבטא שנוטה ונעלם ונסתר 'למטה').

*

כד חד

עפ"י מ"ש"נ שבעוף יש עליה וירידה, וכשהוא בעליה זהו מקומו הטבעי תמידין כסדרן, אך יש לו גם ירידה לארץ לפעמים. הבן לפי"ז סוד הסימני טהרה שבביצי העוף שהם 'כד חד' (שו"ע יור"ד סי' פו), 'כד' מבטא את כדור הארץ - מטה, ו'חד' מבטא שעולה לשמים למעלה. ובזה יובן האריכות בספרים שסימנים אלו רומזים על הגלות והנחמה (עי' ליקו"ה ביצי' ה' ה), ועפ"י הנאמר לעיל כ"ז מתבטא גם בכללות אצל העוף, שבגלות הוא רובץ למטה על הביצים, ומקומו הטבעי למעלה באויר וכו', ועתה יובן שבביצים שם זה מתבטא בצורת ה'כד חד'.

ראשי פרקים

עבודת השם

עבודת השם

שאחד מתייחס לערך חבירו וכו', (ועי' נועם אלימלך פ' פנחס, מעלת הקנאה, שמגלה כוחות שאין יכולים להוציאן לפועל לבד), הנקרא חלישות הדעת והתייחסות למעלת חבירו, כי דייקא עי"ז מתחברים כאחד. ויש להבחין בנוסח התפלה המיוחד בזה, "שלא תעלה קנאת אדם עלי", ולא קנאתי על 'אחרים', שמתפלל ג"כ על היחס של אחרים כלפיו, ולא מצינו בכעס כן, שלא אומרים "שלא אכעוס על חבירי, ולא יכעסו עלי", אלא דווקא בקנאה שם מתפלל גם על אחרים, ששם העבודה היא שיתכללו כולם זה בזה, ודו"ק. (ובהבחינה צדדית נראה שכן הוא גם כל המושג של תאוות ממון, שמיסוד רק על 'מה יאמרו הבריות', ושם הוא התכללות כולם – שלא בקדושה).

*

הכנעה ושפלות כללית

מעלת איש ישראל הוא עבודת הבחירה, שבכוח בחירתו לטוב שמתבטל לרצון השי"ת, בזה מתגלה ונעשה רצון קונו. וזהו העבודה בהתבוננות אפסיות הנברא וגדולתו יתב"ש, שממילא נכנע והוא כאין ואפס, ופשוט. ולכאורה כשרואה האדם הנהגה עליונה שיסורים באים עליו, ועי"ז נכנע ונשפל, לכאורה הלא אין כאן עבודת הבחירה, אך יתפרש שבקבלתם 'באהבה ובשמחה' - זהו שלימות בחירתו, ובפרט שאין לו כאן שום גאווה שבא ע"י עבודה בהתבוננות, אלא הביאוהו לו משמים. ומאד יתפרש בזה דברי הבאר מים חיים (פ' לך) שתחיית המתים היא רק מצד אתערותא דלעילא¹, ואז יהיה השלימות ע"י ההכנעה, וכדלהלן.

*

עשה טוב

"סור מרע ועשה טוב" (תהלים לד), 'עשה טוב' מתפרש שיעסוק ברמזי היחודים ליחד אחדותו יתב"ש בכל דבר, וכידוע ש'טוב' עולה שם 'אהו"ה' היוצא מר"ת הפסוק א'ת ה'שמים ו'את הארץ, דהיינו חיבור שמים וארעא, וזהו בכללות עשה 'טוב'.

והכל נערך לפי המקום והזמן וכו', וגם לפי טבע מידותיו של האיש ישראל. כי בזמנים הקשים עצם ההוספה בזהירות של ה'סור מרע', ואפילו שמירה וזהירות קטנה, וכן הוספה קטנה של עשה 'טוב', כבר נחשב מאד.

*

בחירה כולם כאחד

תכלית העבודה היא בהתכללות כל איש ישראל כאחד. ואע"פ שבעבודת הבחירה, לכאורה נראה שכל אחד נפרד מחבירו, וגם יטען הטוען שיש הוכחות תורניות לזה שכל אחד יש לו בחירה בפני עצמו, ושדווקא בזה מתבטא כח הבחירה בשלימותה, (ואכמ"ל בענין התכללות והתקשרות במה שהאריך מרן הרש"ש, וכן כל הענין והמושג של התקשרות לצדיקים, שכבר האריכו בספרי החסידות), מכל מקום הלא התכלית הוא שהכל יהיה נכלל כאחד, ובפרט אחר אריכות דעת הלשם ז"ל בספריו לבאר כל סדר העליות במשך עולם התיקון, שהכל הוא להגיע לשלימות שכל הנשמות יהיו כאחד ממש, ע"פ דרכי העבודה, והגילויים שיהיה לעתיד.

וי"ל שלכן הכניס והטביע השי"ת בנבראיו את מציאות המושג של קנאה ותחרות,

¹ ספר באר מים חיים - פרשת לך לך - פרק יב "וזה ענין תחית המתים שמוכרח להעשות בלתי אתערותא מלתתא כי לא יעלה אתערותא מהמתים, ואין דבר קשה לפני המקום כביכול כזה שהוא צריך לעשות בלתי אתערותא מלתתא כי עיקר בריאת העולם היה רק על ענין האתערותא למען ישלם שכר בדין ולא בחסד, מעצמיותו שדרכו להיטיב כנודע, אבל הקב"ה ברוב חסדיו אף על פי כן יחיה המתים באתערותא מניה וביה כגודל חסדיו, ועל כן זה השבח של מחיה המתים הוא להקב"ה בלבד, מה שעושה ברוב חסדו וטובו בלתי שום אתערותא".

ראשי פרקים

עבודת השם

תחית המתים, טל

כשמוצא איש ישראל שעמד בזה (ביסורים ובהכנעה הבאים עליו מצד הנהגה עליונה בלא אתעדל"ת), אז נתעורר בו 'טל' של תחיה, וכידוע בזה"ק שהשם של תחיית המתים הוא 'כוזו' העולה טל, ודרכו של טל ביציאת החמה לעולם שעולה הטל בחזרה, וכלשון הכתוב "ובבוקר.. ותעל שכבת הטל", והיינו בבחי' שנתעלה האדם שוב וחי בעבודת השם. וזה יהיה בזמן תחית המתים, שיזכרו את כל העבר ויהיו נכנעים להשי"ת, וכן ימצאו את אלו שחיים מכבר - הדור האחרון ובה' יהיה ההכנעה. וזאת בשונה מבריאת אדם וחיה שאז היה החיסרון שהיה אתדעל"ת לבד, ואז לא היה מקום הכנעה, כי חיה כשנכנס בה הנשמה לא מצאה עוד בני אדם חיים אלא רק את האדם בלבד שהיה ישן, וכן אדם הראשון בעצמו נברא לבד, ולא היו שם שאר בני אדם להוכיח להם את החסד והרחמים של השי"ת.

*

עולם הזה, הוה

בכללות עוה"ז כלפי עוה"ב או כלפי עולמות עליונים, מהות העוה"ז מוגדר שהוא מקום ה'זמן', ועוה"ב הוא 'למעלה מהזמן', נמצא שכאן בעוה"ז הוא שלימות המושג זמן, דהיינו שיש מושג של 'עבר הוה' ועתיד'. נמצא לפי"ז שחיבור האדם לדרכי עבודת ה', הוא דייקא בעבודת הזמן, דהיינו לחיות עם ה'הוה' ולא במחשבת עבר ועתיד, כי מהות עבודת ה' מבטא שהאדם הוא דווקא בעוה"ז, (ובעוה"ב אין 'עבודה'), והרי הגדרת העוה"ז הינו מציאות הזמן וה'הוה'.

*

בקנא קנאתי

יש להעיר ולהאיר ענין כפל הלשון "בקנאו את קנאתי", עפ"י מה שמובא בספרים

ש"י"סרף עולה 'קנאה', היינו שזה רומז על היסוד שהוא כח ההשפעה, שיש בו קנאות כלפי המקבל בחי' מלכות (כמ"ש לשון קנאות בפרשת סוטה, וע"י ליקו"מ תניינא ל"ב, ואכמ"ל).

וממילא יש לבאר שמצד כח ההשפעה, הזהירות היא כפולה, בין כלפי מטה ובין כלפי מעלה, כמו שמצינו אצל המלאכים (המכונים שלוחים, בחי' יסוד - שלוח, ודו"ק), ש"בשמים יכסה פניו" - שלא יקנא באלו שלמעלה ממנו לעלות למעלה ממדרגתו, ובשמים יכסה רגליו - שלא יקנא במקבלים ממנו, (דהיינו כמו המקנא לאשתו, ואי"ז שייך לסוגיא שאין מתקנא בבנו ותלמידו), והיינו שמי שיש לו קנאה על בחי' המקבל שאינה שלמה עמו, קודם כל יבדוק עם הוא בעצמו נקי שאין לו קנאה על אחרים. וזה מ"ש בסיום התפלה "שלא תעלה קנאת אדם עלי ולא קנאתי על אחרים", ומשא"כ בשאר מידות מגונות אין מוצאים ענין זה - לבקש 'שלא אכעוס ושלא אכעיס אחרים עלי', רק בקנאה שהיא מידת היסוד יש בה ב' עניינים אלו.

*

שלוש תפלות, ונוסף שיחה

כבר הארכנו לבאר מהו ענין קביעות שלש התפלות ומה נוסף בשיחה בינו לקונו וכדבר איש לרעהו, (ואכמ"ל), וי"ל שכשמוסיף על התפלה את הניגון שלו, זהו החידוש, שבזה מתבטא איך שהתפלה שלו היא בכוונת הלב, ולפעמים לפי כללי הניגון והתנועה נדמה עי"ז התפלה עד כדי שיחה בינו לקונו, ודו"ק היטב, וזהו מעלת הנוסחאות והניגונים בתפלה בראש השנה וי"ז כידוע (שאין לשנות מהם, מהרי"ל).

*

בית מקום

הדגשת האבילות על החורבן והגלות הוא שמתאבלים על 'בית המקדש',

² שו"ע אורח חיים סימן תריט "ואל ישנה אדם ממנהג העיר, אפילו בניגונים או בפיוטים שאומרים שם" (מהרי"ל).

ראשי פרקים

- שאר עניינים

מצטערים על ה'בית' שזה מבטא את מציאות הקשר שאבדנו.

*

ומתעורר איש ישראל דווקא ל'בית' המקדש, והיינו שאם היה כל הבעיה של הגלות רק עצם החטא שצריך לתקנו, אז היה די בהדגשת ה'חטא' שלנו, כעבד שמרד באדונו, אך אנו

שאר עניינים

הוא רק מצד שצריך לגלותו, אך ביעור הרע וסילוקו והמסתעף, בשביל זה צריך יותר לעבודת האדם, נמצא שבאמת המוחין של המצוות עשה גבוהים יותר אלא שאנו צריכים רק לגלותם ולהמשיכם למטה בבחי' ו"ק, ואילו הל"ת יכולה בחי' ג"ר, דהיינו ששם אנו צריכים להתחיל להמשיך המוחין שהם הג"ר, ואע"פ שעצם מציאות המשכת המוחין דבחי' ג"ר הוא בהעדר העשיה דהיינו 'לא תעשה', אך בכללות יותר הוא בחי' עשיה, מצד עצם זה שצריכים את ה'עבודה' שלנו (לשבת ולא לעשות).

*

גבורה, גבול

המושג גבורה מהותה כח הגבול של השפע, והחסד מאחד, אבל אינם שני דברים נפרדים, ופשוט. וסימנך, שם ע"ב יש בו רי"ו אותיות (כמנין גבורה), המחולקים לע"ב תבות (כמנין חס"ד), שכל תיבה מצורפת מגי אותיות, והיינו האחדות – צירוף ואחדות האותיות, והגבול הוא מיניה וביה, שהמשפיע בנותנו את החס"ד – הע"ב הוא נותן בזה בעצמו את סילוק הרע שהוא כח הגבול שיש ברי"ו האותיות הנפרדות ומגבילות, ודו"ק היטב.

*

נסירה גבורה

בפשטות בזמן הנסירה מקבלת הנוק' את הגבורות, ולפי מ"ש מתפרשים ומאירים הדברים על דיוקם, שמהות עצם

ט"ו אב, יו"ט

ידוע הפלגת חז"ל (תענית ל, ב"ב קכא) על מעלת ט"ו אב ויום כיפור, והנה הביטוי "לא היו ימים טובים לישראל בט"ו באב וכיו"כ", מודגש בזה שב' יו"ט אלו הם בעצם – אחד, והיינו כי בשניהם עוסקים סביב ענין חטא והתשובה, יו"כ"פ כפשוטו, וכן ט"ו באב, לפי הפי' בגמ' שבו כלו מתי מדבר, וכן שהותר שבט בנימין לבוא בקהל, וכן ביטול פרדיסאות שהושיב ירבעם, וכן שנתנו הרוגי ביתר לקבורה, הצד השווה שבכולם שהיה שם ענין שלילי והעדר הטוב ונתחדש בו התיקון, דהיינו התעוררות הנחמה בחי' תחיית המתים.

*

לא תעשה ג"ר

ידוע החילוק בהמשכת מוחין, בין עשה שממשיכים אז בחי' ו"ק, לבין לא תעשה שאז ממשיכים בחי' ג"ר, ועי' נה"ש (יג:), וכבר דנו בזה מה שקשה ע"ז לכאורה ממ"ש חז"ל 'עשה דוחה לא תעשה', ואכמ"ל, ובפרט קשה ע"פ מ"ש חז"ל על ב' דברות הראשונות אנכי ולא יהיה לך, שבמצות 'אנכי' שם שורש כל המצוות עשה, ולא יהי לך' היא שורש המצוות לא תעשה, ואיך יתכן שהגלוי הגדול של 'אנכי מי שאנכי' – הו"ה אלקיך' הוא רק בדרגת ו"ק כלפי הלאו של 'לא יהיה לך'.

ויש לבארו ע"פ דברי הלשם שהרחיב בכללות בענין (עי' תורת עליות שלז ע"א -ב), שהגילוי של 'אנכי' כבר קיים, וכל עבודתינו

³ נהר שלום - דף יג עמוד ב – "המצות ליתת הם בגי' פרצופי כח"ב דו"ן ודאו"א דאבי"ע דאצי". והמ"ע הם בב' פרצופי חגיית נה"י דו"ן ודאו"א דאבי"ע דאצילות, וכו"ו

ראשי פרקים שאר עניינים

מאמינים ואין צורך לפתותם על מציאות ה', והנס שנעשה הוא רק כהתחדשות ואות על מציאות ה', אך פרעה שאינו מאמין אצלו נעשה הנס לפיתוי ומופת, ופשוט.

*

אני מאמין א'

בסדר י"ג עיקרים, ה' ראשונות הם אמונה בהשי"ת כביכול, ולא רק מצד הגילויים (תו"מ ועונש), ולכאורה למה העיקר הראשון שהוא על הנהגת השי"ת קודם לארבעת העיקרים שמדברים על מהותו ואחדותו ית', וי"ל שבראשונה מתעסקים עם האמונה הכללית, דהיינו הקשר שלך עם הבורא ית"ש השייך לאותו הרגע, והבן.

*

אני מאמין י'

רק ב'אני מאמין' זה כתב המקור מהכתוב, "שנאמר היוצר יחד לבם" וגו', וצ"ב.

*

אני מאמין י"ג

למה רק כאן בתחית המתים הזמן הוא "בעת שיעלה רצון הבורא ברוך הוא", ולא בביאת המשיח, ואולי בגלל שזמן ביאת המשיח כבר נקבע זמנה, כמ"ש "אני ה' בעתה אחישנה".

*

הנסירה, דהיינו ה'חיתוך' שחותכים אותה, הוא בעצמו כבר מבטא שנותנים בה כח ה'גבול' וה'גבורות'. וממילא יובן לפי"ז בסוד הנסירה שעוסקים בר"ה, שבאמת כל בריאת הבריאה יש מאין' עניינו 'נסירה', כי המושג 'יש' כלפי 'אין', כשמבינים באמת ש'אין' הוא אין ממש, א"כ עצם מציאות 'יש' משמעותו שיש כבר 'גבול' ומציאות, אע"פ שפשטות הפירוש של 'יש' היינו שלא היה קודם לזה כלום כלל וכלל, וא"כ איך אפשר לדמותו לנסירה שהוא דבר שכבר קיים ורק הגבילוהו ע"י חיתוך וכדומה, אך מובן ופשוט בתורת ערכין שהוא אותו מושג.

*

אות ומופת

עיי רמב"ן (דברים יג) אריכות בענין אות ומופת, ועיי"ש בביאורי הרמב"ן ובמקורות ועיונים, וכבר הארכנו במ"ש ש'מופת' הוא לשון 'פיתוי', דהיינו שהרואה מתפלא על הפלא והמופת עד כדי כך שנתפתה לזה, וזהו 'מופת', משא"כ 'אות' הינו רק ציון לזמן ומועד מסוים, בין על זמן כפשוטו, ובין על מושג מסויים שה'אות' מציין ומסמל אותו, אבל אינו אלא הארה וציון של המושג, (וכמו 'אותיות' התורה שנקראים כן משם שהם המסמלים ומציינים את האור שירד לכאן בהשתלשלות אחר השתלשלות), והחידוש שם מתפרש שאותו דבר יכול להיות לישראל אות ולפרעה מופת, שתים שהם אחת, כי ישראל הם